

צורך והכרח להגדיל ולהרחיב עוד יותר את „בית רבינו“, ועד להגדלה והרחבה שהיא באופן דפריצת גדר, „פרצת“ (בגימטריא 770), כמו בנין בית חזק³².

וע"פ האמור לעיל ע"ד גודל העילוי ד„בית רבינו שבבבל“ – ש„נסע מקדש וישב שם“, והוא מקום המקדש גופי דלעתיד, ועד שבו יתגלה מקדש העתיד ומשם יחזור לירושלים – מובן גודל הזכות דכאו"א מישראל להשתתף בגופו ובממונו³³ (וכל המרבה הרי זה משובח) בבניית „בית רבינו שבבבל“, כהכנה לירידת והתגלות מקדש העתיד תיכף ומיד ממש. (קונטרס בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל - סה"ש תשנ"ב ע' 465)

(32) ועד להנחת אבן פינה. [בערב ח"י אלול שנת תשמ"ח נערכה הנחת אבן פינה (להגדלת והרחבת) בית הכנסת ובית המדרש דליובאוויטש שבליובאוויטש, במעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א, שהניח האבן פינה בידיו הק'. המו"ל].
(33) ע"ד ובדוגמת בית המקדש – ש„הכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם כו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א הי"ב).

לעילוי נשמת

מרת חוה בת ר' חיים ע"ה זיס
נפטרה ביום ג' סיון ה'תשע"א
(מעלבורן, אוסטרליא)
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י חתנה ובתה

הרה"ת ר' יעקב הכהן וזוגתו מרת שושנה שיחיו קונסיפולסקי
ומשפחתם שיחיו

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

במדבר

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ב
(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי
„מכון לוי יצחק“
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ושלוש לבריאה
שנת הקהל

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

To DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

א. המצוה הראשונה שבספר במדבר היא – למנות את בני ישראל: "שאו את ראש כל עדת בני ישראל". על שם דבר זה נקרא בגמרא¹ הספר כולו בשם "פקודים".

"מנין" (ספירה) הוא דבר שאין לו קשר לתוכן ואינו מורה כלל את תוכן הדבר הנמנה, שכן הכל נמנה במדה שוה, ללא הבדל בין גדול לבין קטן בכמות או באיכות. הגדול יותר אינו מהווה לגבי המנין יותר מגוף אחד והקטן יותר אינו פחות מגוף אחד. – המנין אינו מציין כלל חשיבותו של הדבר.

אף התנאי הניתן במנין שבפרשתנו – לגבי מהותם של הנמנים – של "בן עשרים", שכן הנמנים חייבים להיות לא פחותים מגיל עשרים – אף תנאי זה אינו דבר הבא בהשתדלות האדם וב"עבודתו", ואינו קשור בתוכן מהותו של האדם, כי אם בא במשך הזמן, והרי "מחוסר זמן" – לאו כמחוסר מעשה דמי".

– מאחר שהדבר הוא, איפוא, היצוני בלבד, שאין לו כל קשר לתוכן ולחשיבות – בלתי מובן, לפי זה, מדוע תהיה זו המצוה הראשונה, מצות היסוד, של הספר, עד שכולו נקרא בשם "ספר הפקודים".

ב. ההלכה היא ש"דבר שבמנין – לא בטל"², שכן העובדה שדבר פלוני נמנה – מוכיחה את חשיבותו של סוג זה. מפני חשיבותו של הסוג – נמנה כל פרט ממנו לחוד. נמצא, לפי זה, שלמרות שאין המנין מבטא את תוכנו וחשיבותו של כל פרט – הרי הוא מבטא עם זאת את חשיבות הסוג כולו לגבי סוגים אחרים.

אלא שלכאורה אין בכך הסבר מספיק לענייננו: נכון, אמנם, שמן המנין אפשר להבין את חשיבותו של כל הסוג, אבל אין המנין אלא סימן. הוראה, לחשיבות, ולא סיבה

וגורם – אין המנין עושה את החשיבות. כך מובן גם ההבדל³ בין "את שדרכו לימנות" לבין "כל שדרכו לימנות" ("את שדרכו לימנות", היינו דבר שדרכו לימנות תמיד, אינו מתבטל, ואילו לגבי "כל שדרכו לימנות", היינו: דבר שעתים נמכר במנין ועתים לא, ישנם הסוברים שאינו מתבטל): לו היה היתרון של "דבר שבמנין", טמון בעצם העובדה שהוא נמנה – לא היה צריך להיות כל הבדל בין "את" לבין "כל", שכן מה חשובה השאלה אם הדבר נמנה תמיד או לא, כיון שהפעם הוא נמנה, אינו צריך להתבטל. יש להוכיח, איפוא, מכאן שהיתרון טמון בחשיבותו של גוף הדבר, ואילו המנין אינו משמש אלא סימן לחשיבותו. לפיכך, לגבי דבר שנמנה רק לעתים סובר רבי יוחנן (וכך נפסקת ההלכה) שהדבר בטל, משום שאין לדבר עצמו חשיבות מספיקה.

מתברר, איפוא, שוב שכל ענינו של מנין אינו אלא היצוני בלבד. כיצד, אם כן, מהוה מצות המנין מצוה כה יסודית עד שכל הספר נקרא על שמה: חומש הפקודים?

ג. כל ענין – ובמיוחד של תורה ומצוות – אינו מקרי ח"ו, כי אם נובע מהשגחה פרטית. מכאן, איפוא, הכרח לומר כי כל סימן לדבר מסוים – קשור בדבר עצמו⁴. כך גם ביחס למנין: עובדה זו שהמנין מהווה סימן לחשיבות – מכריחה לומר שהמנין עצמו הוא ענין של חשיבות.

– הדברים שהוסברו לעיל, לפיהם אין במנין כל ענין של חשיבות, מתיחסים לעצם המנין, כשאין הוא קשור בדבר חשוב. אבל כשהמנין קשור בדבר חשוב – חלה חשיבות עצם הדבר גם על המנין, ובמנין טמונה חשיבותו של הדבר. אלא שחשיבות זו, כפי שהיא מתבטאת במנין, אינה כי אם היצונית בלבד.

פריץ", ודרשו חז"ל²³ "זה משיח, שנאמר²⁴ עלה הפורץ לפניהם"²⁵.

... בשלימות דמספר שבע (שבע מאות ושבעים) נרמזת גם שלימות עבודתו של רבינו במשך כל ימי חייו, שבע עשיריות שנים, שבעים שנה (תר"ם – תש"י), ועד לגמר ושלימות עבודתו בעשור השביעי בחצי כדור התחתון (מהבית שמספרו שבע מאות ושבעים), כולל גם המשך העבודה בשנים שלאח"ז ע"י דור השביעי, "כל השביעיין חביבין"²⁶ – שעי"ז נעשית השלימות דמעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות בכל שבעת הארצות שבעולם, ותיכף ומיד "יוסיף אדניי שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'", עי"ז ש"פרצת (בגימטריא שבע מאות ושבעים) עליך פריץ", "עלה הפורץ לפניהם".

ובכל זה ניתוסף הדגשה יתירה בתקופה האחרונה:

העבודה דהפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה מ"בית רבינו" ("770") הולכת ונמשכת וביתר שאת וביתר עוז גם לאחרי (עשר שנים האחרונות ב)חיים חיותו בעלמא דין, יותר מארבעים שנה (תש"י – תש"נ), באופן ד"נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"²⁷, ונמצא, ש"בית רבינו" ("770") הוא בבחינת "תלפיות", "תל שכל פיות פונים בו"²⁸, יותר מיובל שנים (ת"ש – תש"נ), "עד עולם"²⁹.

וענין זה מודגש עוד יותר כשרואים במוחש שהולך וניתוסף ביתר שאת וביתר עוז במספר בנ"י שבאים ל"בית רבינו", "ברוב עם הדרת מלך"³⁰ (כולל גם "מאן מלכי רבנן"³¹, ובפרט נשיא (מלך) הדור), ונעשה

23) אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספפ"ה ובפרש"י.

24) מיכה ב, יג.

25) ולהעיר, ש"בית משיח" בגימטריא "פרצת" (770). ודו"ק.

26) ויק"ר פכ"ט, יא. וראה ד"ה באתי לגני השי"ת בתחלתו. ובארוכה – ד"ה זה תשי"א.

27) תבוא כט, ג.

28) ברכות ל, א.

29) שמואל"א א, כב ובפרש"י. ירושלמי ברכות פ"ד ה"א. וראה קידושין טו, א. מכילתא

ופרש"י משפטים כא, ו.

30) משלי יד, כח.

31) ראה גיטין סב, סע"א. זח"ג רנג, ב – ברע"מ.

3) שם.

4) ראה לקו"ש ח"א [המתורגם] ע' 210 ואילך.

1) סוטה לו, ב.

2) ערלה פ"ק ג, משנה ז. ביצה ג, ב. וש"נ. יורה

דעה סימן קי.

לירושלים (כנ"ל).

ויש להוסיף, שענין זה מרומז גם בשמו¹⁴ של "בית רבינו" שבדורנו: "רבינו" – ב' שמותיו רומזים על הגאולה: שמו הראשון – יוסף – ע"ש "ביום ההוא יוסיף אדניי שנית ידו לקנות את שאר עמו אשר ישאר מאשור וממצרים גו' ומאיי הים גו' ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ"¹⁵, ושמו השני – יצחק – ע"ש הצחוק והשמחה ששלימותה בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כמ"ש¹⁶ "אז ימלא שחוק פינו", "אז דייקא, לעתיד לבוא¹⁷, כשיאמרו ליצחק (דוקא) "כי אתה אבינו"¹⁸.

ו"בית (רבינו)" – מספרו שבע מאות ושבעים¹⁹, וע"ש מספר זה נקבע שמו אשר יקראו ל"בית רבינו" בפי כל ישראל, "770"²⁰, שמספר זה הוא הגימטריא ד"פרצת", ע"ש "פרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה"²¹, שרומז שמבית זה אורה יוצאה לכל ד' רוחות העולם, ובאופן של פריצת גדר, שכל ד' רוחות העולם מתעלים לדרגת ארץ ישראל ("עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות"), כולל ובמיוחד שכל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם נקבעים בארץ ישראל ומתחברים לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, עליו נאמר²² "פרצת עליך

14) כידוע שהשם מורה על תוכנו ומהותו של הדבר הנקרא בשם זה (תניא שעהיה"א ספ"א. וראה בארוכה תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) ס"א וש"נ).

15) ישע"י יא, יא-יב.

16) תהלים קכו, ב.

17) משא"כ בזמן הגלות, שאסור לאדם שימלא שחוק פיו בעוה"ז, שנאמר אז ימלא שחוק פינו" (ברכות לא, א).

18) ישע"י סג, טז. שבת פט, ב.

19) להעיר מהנהגת גדולי ישראל שלמדו רמזים והוראות בעבודת ה' גם מעניני חול כיו"ב (כמו מספר הקרון במרכבת המסע, שהו"ע עראי, ועאכו"כ בנוגע לבית קבוע), ובפרט בנדוד"ש שהמספר נעשה שמו של הבית, כבפנים.

20) הן בלשון הקודש – שבע מאות שבעים, הן באידיש – זיבן זיבעציק, והן בלשון המדינה (אנגלית) – "סעועון סעוענטי".

21) ויצא כה, יד.

22) וישב לח, כט.

לפי זה יובן מדוע נקרא כל ספר במדבר בשם "חומש הפקודים": נכון, אמנם, שהמנין כשלעצמו אינו דבר של חשיבות, אבל, מאחר שבמנין מתבטאת חשיבות עצם הדבר – מובן מדוע נקרא כל הספר על שמו, "חומש פקודים".

ד. אלא שדבר זה עצמו טעון הבהרה: מאחר שהמנין לכשעצמו הוא ענין חיצוני שאינו קשור כלל לתוכן הדבר – על-ידי מה משמש הוא "כלי" לביטוי התוכן והחשיבות? – קושי זה היה יוכל להיות קיים לו היו כמות ואיכות שני דברים נפרדים, שאז אי חשיבות (שהיא איכות) יכולה להתבטא במנין (שהוא כמות). ברם, כאן מדובר בבני ישראל ועניניהם, שהם "גוי אחד בארץ", כפירוש כ"ק אדמו"ר הזקן נ"ע⁵ – שבני ישראל עושים גם את ה"ארץ", ענינים ארציים, דברים גשמיים וחומריים, ל"אחד" (גילוי אחדות ה'). בני ישראל קושרים כמות ואיכות, ולפיכך יכולה לדידם האיכות להתבטא גם בכמות.

ה. משום הקשר בין כמות לאיכות, אנו רואים גם, כי כשמיתוספת הכמות באה ע"י כך תוספת גם באיכות⁶.

לפי ההלכה, הרי במקום שמצויים עשרה מישראל, מבלי להתחשב באיכותם של עשרה אלו, – אם רק הכמות היא של עשרה – שורה שם השכינה, "אכל בי עשרה שכינתא שריא"⁷, ואפשר לומר שם דבר שבקדושה, דבר המהוה הוספה באיכות.

כך גם ההלכה לגבי "זימון" (בסעודה): שלשה שאכלו חייבים לזמן, עשרה – צריכים לומר "אלקינו", ולפי דעות במשנה⁸, מאה – צריכים לומר ה' אלקינו" וכו'. שינוי בכמות יוצר שינוי באיכות, משום שכמות ואיכות קשורים הדדית, ובכמות מתבטאת איכות.

ו. כן הוא גם בענין קיום המצוות. העוסק במצוה פטור מן המצוה⁹, כשאדם עוסק במצוה כלשהי, הרי הוא פטור גם מן הגדולה שבמצוות. וכלשון¹⁰: קלות שבקלות וחמורות שבחמורות שוין.

יתר על כן: העוסק במצוה, פטור בשעת מעשה, גם מתלמוד תורה, אף שמצוות לגבי תורה נחשבות כגוף לגבי נפש¹¹, וכאברים לגבי הדם – הוא הנפש שבאברים¹² – דבר שהוא בדוגמת כמות לגבי איכות, מכל מקום, בשעה שעוסק אפילו במצוה קלה, פוטרותו זו, בעת מעשה, מתלמוד תורה, שכן כאמור: בכמות מתבטאת האיכות.

ז. כיוצא בזה, מוצאים אנו, גם במתן תורה. למתן תורה, נחוצים היו ששים רבוא, ואילו היה חסר אחד, גם כשאחד זה היה הפחות משבט דן, לא היה הקב"ה נותן התורה¹³, אפילו לגדול שבגדולים, משום החסרון בכמות של ששים רבוא, ובדוגמת ברכת חכם הרזים, שדרושה לשם כך, הכמות של ששים רבוא דוקא¹⁴.

ח. ענין הפקודים שבספר במדבר, קשור, הרי, גם בענין הדגלים. בנוגע לדגלים, מסופר במדרש¹⁵ שבשעת מתן תורה, ראו ישראל, המרכבה ומחנות המלאכים, עשויים דגלים דגלים, התחילו מתאווים לדגלים, אמר הקב"ה למשה: לך עשה אותם דגלים כמו שנתאוו.

כשם שלמתן תורה נחוץ היה המספר, ששים רבוא דוקא, כך גם לגבי הדגלים, שמקורם במתן תורה, היה צורך באותו מספר הנדרש לענין זה, וכמאמר רז"ל¹⁶ שמספר דגל מחנה יהודה הוא כמספר המלאכים

9) סוכה כה, א. סוטה מד, ב.

10) ילקוט שמעוני ג"ך רמז תתקלו.

11) ראה תניא פרק כג.

12) לקוטי תורה במדבר יג, א.

13) מכילתא יתרו פ"ג. ילקוט שמעוני רמז רפ.

14) ברכות נח, א. ושם בפירושי רש"י.

15) במדבר רבה פרשה ב, ג.

16) זר חלק ג, קנד. א. ושם.

5) היום יום כו אלול ה'תש"ג. וראה אגרת הקודש סימן ט.

6) הדברים יובנו יותר על-פי הענין ד"חצי שיעור

אסור מן התורה – משום דחוי לאצטרופי", ואכ"מ.

7) סנהדרין לט, א.

8) ברכות מט, ב.

שבמחנה מיכאל וכו', ובאמצעות הכמות דוקא – נוצרה האיכות.

ט. ההוראה מכך:

עתה היא העת, שהכמות נוגעת יותר מהאיכות. יש, על כן, לדאוג להכנסת מספר רב ככל האפשר של יהודים לדגלי ומחנה ישראל, מבלי הבט על מצבם האיכותי, וכשתתוסף הכמות, תגדל ממילא גם האיכות. עם ההתחלה לא חשובה כל כך, מדת ועומק האיכות שתוצר בהם. חשוב בעיקר, עצם הענין של הכנסת יהודים למחנה ישראל, וכפירוש אדמו"ר הזקן¹⁷ למאמר רו"ל "אכל בי עשרה שכינתא שריא", שגם כשאין עשרה אלו עוסקים בדברי תורה, מאחר ומצויים עשרה מישראל – שכינה שורה, והוא הדין לענינו: עצם הדבר שתהיה כמות גדולה יותר במחנה ישראל, יתבטא גם באיכות, ותבוצע הכונה של "נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים".

י. אבל יש לדעת, ש"ומבשרך לא תתעלם", ההכנה למתן תורה אינה רק העבודה עם הזולת, אלא גם בעבודה עם עצמו. מוסבר, הרי, במדרש¹⁸ שבשעת מתן תורה לא היו חרשים ולא סומים או כל בעלי מומים אחרים, רחמנא לצלן. הכל נתרפאו, ראוי לדעת שיש לבא למתן תורה בשלימות האברים, כולם, בלי כל מום.

בנוגע לזולת, אין להבהל מהאיכות הבלתי רצויה. יש לקרב כל יהודי. וכפי שהיה בשעת מתן תורה, ויחן, לשון יחיד כולם כאחד, אך בנוגע אל האדם עצמו, עליו לדעת את חשבון מצבו, ואם יש פגם איזושהו יש לתקנו, לתקן את חוש הראיה, חוש השמיעה וכו'.

(משיחת ש"פ במדבר, תשי"ד)

יא. אחד הענינים בפרשיות במדבר ונשא, הוא – המשכן שהוקם במדבר וחלוקת

התפקידים הקדושים בהעברת המשכן ממקום למקום.

דבר זה מורה שגם כשישראל נמצאים במדבר, בכוחם להקים מקום קדוש, משכן לשכינה האלקית שתשרה בישראל בכלל ובקרב כל אחד מישראל בפרט.

כשם שיש מדבר במובן גשמי – שממה, בה שוררים גורמים אקלימיים קיצוניים, וכל מיני מזיקים – כן ישנו גם מדבר רוחני בו שולטות השקפות רוחניות מזיקות. דבר זה אפשרי גם בארץ שמבחינה גשמית הוא, גן פורה.

– מורה לנו תורתנו הקדושה: כי תוך המצאות במדבר רוחני, אפשרי – ולכן יש צורך והכרח – לבנות מקדש, ולשאת אותו ולהתקדם בעקבות השכינה האלקית, עד בוא אל ארץ הקדש ברוכת ה', אל הגאולה האמתית והמלאה על ידי משיח צדקנו.

יב. הוראה זו היא לכל ישראל, אך במיוחד, לנשי ישראל, שהרי ידוע, שלבנין המקדש נענו הנשים ראשונות, עוד לפני הגברים.

במדבר הרוחני של חוגים מסויימים שבהם שורר תהו ובהו ביהדות בכלל, כל שכן מאורח חיים חסידותו בפרט – יש לנשים הזכות הגדולה והנצחית להמנות בין הראשונים להקמת המשכן לו יתברך.

במיוחד יש לזכור את הנחיצות להתמסר גם עם תינוקות רבים ביותר, שכן, כנראה באופן מוחשי, כשמתחילים לחנך ילד בכיוון מסויימים משחר ילדותו, מובטחים בהצלחה רבה יותר ובפירות גדולים ומובהרים.

(קטע ממכתב לנשי ובנות חב"ד,

מוצש"ק במדבר, תשי"ז)

יג. היום הוא – שבת מברכים החודש בו זמן מתן תורתנו, ובמילא – גם התחלת ההכנה למתן התורה וקבלת התורה.

ההכנה והכלי למתן התורה – הם השלום והאחדות. וכדרשת רו"ל במכילתא הובא בפירש"י: "ויחן שם ישראל, כאיש אחד בלב

גאולתכם".

... יש לבאר כהנ"ל בנוגע ל"בית רבינו שבבבל" בדורנו זה – ביתו

(בית הכנסת ובית המדרש) של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו:

... בדור זה, דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה,

מסיימים ומשלימים "מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"⁸ לעשות מארץ העמים ארץ ישראל גם במקום היותר תחתון דארץ העמים, חצי כדור התחתון (שבו לא הי' מתן תורה⁹), אשר, ע"י העלאת המקום היותר תחתון מעלים גם את כל שאר המקומות דארץ העמים¹⁰, וענין זה נעשה ע"י "בית רבינו" שבחצי כדור התחתון, שממנו אורה יוצאה לכל העולם, לעשות מהעולם כולו (עד לפנה הכי נדחת בקצוי תבל) ארץ ישראל, שזהו"ע ד"עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות"¹¹, ו"עתידה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל"¹¹, שבה יוקבעו כל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם כולו מחובר לבית המקדש, בגאולה האמתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, נשיא הדור, שהוא המשיח (גואלן של ישראל) שבדור, ועוד וג"ו עיקר, שהוא הנשיא דתורת החסידות¹², אשר, ע"י הפצתה חוצה ("יפוצו מעינותיך חוצה", עד לחוצה שאין חוצה ממנו, בכל קצוי תבל) פועלים ביאת מלכא משיחא¹³.

ועפ"ז מובן גודל העילוי ד"בית רבינו" – "מקדש מעט" העיקרי בגלות האחרון, "שנסע מקדש וישב שם", ולכן "הרי הוא מקום המקדש גופי" דלעתידי, ולא עוד אלא שבו יתגלה מקדש העתיד, ומשם ישוב

(8) תניא רפ"ז.

(9) ראה אגרות יקודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' תצב ואילך. וש"נ.

(10) כמו בהגבהת כותלי בית שצריכים להתחיל להגבי' הקורה התחתון דוקא ואז ממילא יוגבהו העליונים הימנו, משא"כ אם הי' מתחיל מאמצע הכותל לא הי' מגבי' התחתונים" (תו"א בראשית ד, רע"א).

(11) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ור"ח. יל"ש ישע"י רמז תקג.

(12) להעיר, שתורת החסידות היא בחי' היחידה שבתורה (ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות), הקשורה עם בחי' היחידה שבישראל, נשמתו של משיח צדקנו (רמ"ז לזח"ב מ, ב. ועוד).

(13) אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו.

(17) אגרת הקדש סימן כג.

(18) במדבר רבה פ"ו, א. מכילתא יתרו פ"ט (הובא ברש"י שמות כ, טו). ילקוט שמעוני יתרו רמז ש.

הוספה בשורת הגאולה

ע.

יש לומר – שהמקדש דלעתיד (ש"בנוי ומשוכלל יגלה ויבוא מן השמים¹) יתגלה תחילה בהמקום "שנסע מקדש וישב שם"² בזמן הגלות ("בית רבינו שבבבל"³), ומשם יועתק למקומו בירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמרומז בלשון הרמב"ם (בהלכות מלך המשיח⁴) "ובנה מקדש במקומו" – דלכאורה: מהו הצורך להשמיענו כאן שבנין המקדש הוא במקומו? ולאידך, למה אינו מפרש המקום, ובנה מקדש בירושלים? – ש"במקומו" רומז גם על מקומו של מלך המשיח בזמן הגלות (לפני ש"הרי זה משיח בודאי"), היינו, שבהיותו בגלות (ששם יושב⁵ וממתין ומצפה לגאול את בני ושכינה עמהן מהגלות) בונה מלך המשיח מקדש (מעט) שהוא מעין ודוגמת המקדש שבירושלים (כמו "בי כנישתא דשף ויתיב"³, "שנסע מקדש וישב שם"), בתור הכנה למקדש העתידי, שיתגלה תחילה שם, ומשם ישוב (עם הקב"ה ובנ"י) לירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמ"ש במדרש⁶ ש"בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם", קאי על גג בית המקדש דמקדש מעט שבחוץ לארץ⁷ שהוא במקום המקדש בירושלים ("שנסע מקדש וישב שם"), כי, לאחרי שמקדש העתידי יתגלה וירד למטה לא יהי צורך להשמיע לישראל "הגיע זמן

(1) פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

(2) ערוך ערך שף (הובא בחדא"ג מהרש"א מגילה כט, א).

(3) מגילה כט, א.

(4) ספ"א.

(5) ראה סנהדרין צה, א: "יתיב אפיתחא דרומי".

(6) יל"ש ישע"י רמז תצט.

(7) ועפ"ז יומתק הדיוק "עומד על גג בית המקדש" – ש"גגות . . . לא נתקדשו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ו ה"ז), שרומז על חו"ל בערך לקדושת א"י.

לקוטי

במדבר

שיחות

הישראלים שהשפעתו עליהם, אשר בזמן זה ביחוד, חובתם וזכותם, להשתדל ביתר שאת ויתר עז בהענין דאהבת ישראל (נוסף על החיוב והזכות שבזה בכל יום בפרט. וידוע מש"כ רבינו²⁵ בסידורו, שתיקנו לכל, ושווה הוא לכל נפש: נכון לומר קודם התפלה הריני מקבל עלי מ"ע של ואהבת לרעך כמוך).

להסביר את הנ"ל, איך שאהבת ישראל היא הכנה למתן תורה וקבלתה, ולהודיע ולהסביר את מאמרו של רבינו הזקן "ואהבת לרעך כמוך הוא כלי לואהבת את הוי' אלקיך" –

ונמצא, אהבת השם, אהבת התורה ואהבת ישראל – כולא חד.

צריך לפרסם מאמר הרב המגיד²⁶ "דע מה למעלה ממך. פי' דע כל מה שלמעלה הכל הוא ממך", בכל אחד ואחד תלוי הדבר, וכמרו"ל²⁷ אשר יראה האדם את העולם שקול, ובפעולה אחת שלו, יכול להכריעו אם לכף זכות או כו' – וכן בנדון דידן, הנה בפעולה אחת יכול להכריע ולפעול מתן תורה.

ובפרט בפעולה של שלום ואהבת ישראל, אשר הבעש"ט קבע זה לאחד מיסודות תורת החסידות²⁸, שעל ידי זה כוללם הוא עצמו עם הכולת ויוצא מגדר יחיד.

והוא הכנה לקבלת התורה, שכל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם²⁹, בעולם גדול ובעולם קטן – זה האדם, לעשות שלום בין הנברא והבורא³⁰.

כל אחד צריך לדבר ולפרסם את הנ"ל, ובפרט – אלו הדורשים ונואמים ברבים במשך ימים האלו.

ואז יש להיות בטוחים, אשר, בתוך כלל ישראל, נזכה כולנו – כלשון ברכת כ"ק מו"ח

אחד", ובילקוט: "בקש הקב"ה ליתן תורה לישראל בשעה שיצאו ממצרים, והיו חלוקים אלו על אלו כו', כשבאו לסיני הושו כולם אגודה אחת כו', אמר הקב"ה התורה כולה שלום ולמי אני נותנה לאומה שהיא אוהבת שלום".

השלום והאחדות דהכנה למתן תורה צריכים להיות בעניני תורה ומצות, וכלשון הכתוב: ויחן שם ישראל (ל' יחיד, באחדות. ובמה ובשביל מה –) נגד ההר¹⁹ (וענינו²⁰, התורה ומצותיה).

ואף שעל ידי השלום יכולים לפעול מה שרוצים. וכמו שנאמר חבור עצבים אפרים הנה לו, וכדרו"ל²¹ ע"פ זה, וכמו שע"י שהי' שפה אחת ודברים אחדים, הרי – לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות, הנה מלבד שאז השלום אין לו קיום, הרי לא זו הדרך להכריח, כביכול, ההשפעות מלמעלה, ובפרט כשהמבוקש הוא מתן התורה והקב"ה כביכול, אנא נפשי כתבית היבית²², פנימיות ולא מקיף²³, אשר זה אי אפשר כי אם עי"ז שהנשמות מושרשות בעצמות – וכמבואר בענין בני נמלך, בנשמותיהם של צדיקים – הרי צ"ל האחדות בענין של תומ"צ, היינו שהתנועה שלו באהבת ישראל תתבטא ביחוד בהשתדלותו לקרבם לתורה.

ועל של פועל באחי:

בימים אשר מעתה ועד חג השבועות בבוקר – זמן מתן תורה דכללות השנה (נוסף על ענין מתן התורה שבכל יום בפרט, וכל' הברכה²⁴ נותן התורה – ל' הווה) – ובפרט בזמן שמקהילים קהלות – בימי השבת – צריך להודיע, לבאר ולהסביר לאיש ולאשה

(19) ראה רשב"ם שם: נגד ההר, הנזכר למעלה, תעבדון את האלוקים על ההר הזה.

(20) ראה שמות רבה פ"ב, ד. ופנ"א, ח – שמפרש כל השמות של ההר – בתורה ומצות.

(21) בראשית רבה פל"ח, וראה גם בזהר ס"פ גח.

(22) שבת קה, א. ועל פי מש"כ בתניא פרק מז.

(23) במש"כ לעיל יעויין תניא פרק לב. תורה אור ס"פ גח. תורת חיים ולקוטי תורה לג' פרשיות שם.

(24) לקוטי תורה דברים פא, ג. גם שם מו, ב.

(25) ועיין הלשון בפרי עץ חיים שער עולם העשיה פ"א. בסידור האריו"ל.

(26) אור תורה – על אגדות חז"ל קרוב לסופו.

(27) קדושים מ, ב. רמב"ם הלכות תשובה פרק ג הלכה ד.

(28) ראה שיחת ח"י אלול תש"א, ושיחת ב' אדר תש"ה.

(29) רמב"ם סוף הלכות חנוכה, וראה גם ספרי נשא ו, כו.

(30) ראה סנהדרין צט, ב. לקוטי תורה ס"פ מטות.

אדמו"ר וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע - לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות. (קטע מקוצר משיחת שמבה"ח סיון, תשי"ג)

יד. טעם לכך, שלקבלת התורה דרושה ההקדמה של "אהבת ישראל", יובן בהסבר נוסף: לשם מה היה צורך למתן תורה במספר של ששים רבוא, כולם בדרגה שוה, מבלי הבדל בין אחד למשנה?

השוני בין יהודי אחד לרעהו, אינו אלא בכחות הפרטיים, אבל מצד עצם הנשמה כולם שוים.

לכן, בשעת מתן תורה - שאז קשר הקב"ה כביכול את עצמותו, אנכי שבעצמות ישראל, והרי מבחינת העצם "הנשמות מתאימות ואב אחד לכולנה"³¹ - היו כל הששים רבוא ישראל בשוה.

לפי זה, יובן גם הטעם לכך, שההכנה לקבלת התורה היא אהבת ישראל, שכן איך מעוררים עצם הנשמה? - באמצעות אהבת ישראל, כמוסבר להלן.

טו. כ"ק מו"ח אדמו"ר חזר על "תורה" מהבעש"ט בנוגע לענין אהבת ישראל גם ביחס לאנשים פשוטים:

תפילין דמארי עלמא מאי כתיב בהו, ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ³², ישראל הן התפילין של הקב"ה, בתפילין מצויים תפילין של יד ותפילין של ראש, שניהם - מצוה, ומחוייבים בברכה - ברכה אחת או שתיים כהדעות השונות שבוה - והנחת תפילין של יד קודמת להנחת תפילין של ראש. כן הוא גם לגבי תפילין דמארי עלמא: תפילין של יד - מארי עובדין טבין (אנשים פשוטים מקיימי מצוות) קודמים לתפילין של ראש - מארי השגה (לומדים ויודעי תורה).

"תורה" זו עוררה בקרב יהודים רבים אהבת ישראל גם לאנשים פשוטים, שהרי מארי עובדין טבין חשונים ממארי השגה, וכמוסבר

במקומות רבים, שבאנשים פשוטים מתגלה פשיטות העצמות.

טז. הרב הצדיק ר' זוסיא סיפר³³ לאדמו"ר הזקן בשם אחיו הרב הצדיק ר' אלימלך שאצל המגיד היו משמרות של תלמידים, ששימשהו. פעם במשמרה שלי - מספר ר' אלימלך - קראני רבי המגיד ואמר: שומע אתה מלך, מה שאומרים במתיבתא דרקייע, שאהבת ישראל פירושה: לאהוב רשע גמור כצדיק גמור³⁴.

אימרה זו של המגיד מוסיפה על תורת הבעש"ט, הבעש"ט דיבר רק בנוגע לאנשים פשוטים, ואילו המגיד חידש שיש לאהוב רשע גמור, ויתירה מזו: האהבה לרשע גמור, צריכה שתהיה באותה מדה כלצדיק גמור.

יז. אדמו"ר הזקן, אומר, שאהבת ישראל היא למגדול ועד קטן, אהבה כמו אצל אחים ממש, שהיא אהבה עצמית³⁵. וזהו כוונת ואהבת לרעך כמוך - כמוך ממש, וכשם שכמוך, אהבת עצמו, היא הרי, אהבה עצמית, שאינה קשורה בחשבונות כלשהם, שמשום כך הרי, על כל פשעים תכסה אהבה, כלומר שאפילו בשעה שהוא עצמו מכיר בפשעיו (שכן הוא במצב כזה, שלמרות האהבה אינו יכול להשלות עצמו שאינן פשעים), מכל מקום, תכסה אהבה, מאחר שהאהבה מגעת לעומק כזה בנפש, שאין הפשעים נוגעים שם, - כן צריכה להיות האהבה לרעך.

- כדי לעורר אהבה זו, דרושה אמנם התבוננות (כדלהלן), אך באמצעות התבוננות, מגיעים לאהבה עצמותית שלמעלה מהשכל -

כיצד אפשרי הדבר, שאהבה לזולת תהא אהבה עצמית, כאליו עצמו, הלא הזולת הרי בכל זאת, אינו "הוא"?

(33) ספר השיחות קיץ ת"ש ע' 116.

(34) להעיר מתומר דבורה פרק ב.

(35) ראה תניא פרק לב.

קיימות בזה שתי הסברות:

(א) אהבת ישראל, אהבת התורה ואהבת ה', הן כולא חד. אהבת ה', אצל ישראל, היא הרי אהבה עצמית, שהרי בנים אתם לה' אלקיכם, ובן ואביו הם עצם אחד. אף אהבת ישראל הנובעת מצד אהבת ה', אוהב מה שהאהוב אוהב, היא, איפוא, אהבה עצמית³⁶.

(ב) ביתר העמקה: כל ישראל הם גוף אחד, עצם אחד הנמשך לכל אחד מהחלקים השונים³⁷, יוצא, שאין זו אהבה לזולת אלא לו עצמו.

יח. יש לומר בדרך אפשר, שבדברי אדמו"ר הזקן ישנה הוספה על דברי המגיד,

(36) קובץ מכתבים בדבר אמירת תהילים, ע' 192.

(37) ראה לקו"ש ח"ב [המתורגם] ע' 137 ואילך.

שכן ההגדרה, שיש לאהוב רשע גמור כצדיק גמור, תופסת מקום גם מבחינת ה"הבנה".

וההוכחה היא מעצם הכניסה לחילוקי דרגות: לאהוב כמו צדיק גמור.

לעומתה אהבת "כמוך", אינה מדודה. כאן הוא אוהב את עצמו, וכך היא גם האהבה של אחים ממש.

יט. לפי זה, מובנת שייכות אהבת ישראל למתן תורה, כיון שבאמצעות אהבת ישראל, ויחן כאיש אחד, מבלי התחלקות, מעוררים את עצם הנשמה (שכל ישראל הם עצם אחד, כנ"ל), ועל ידי כך, לוקחים כביכול את "אנא נפשי" - עצמות הקב"ה, שנתקשרה - באמצעות התורה - לעצמות ישראל.

(משיחת חגה"ש, תשי"ג)

לזכות

כ"ק אדונונו מזרנו ורבינו

מלך המשיח

ויה"ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדונונו מזרנו ורבינו מלך המשיח

לעולם ועד

(31) תניא פרק לב.

(32) ברכות ו, א.